

KANUKOKA

Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat • De Grønlandske Kommuners Landsforening

Til: Departementet for Erhverv, Råstoffer og Arbejdsmarked

Imaneq 1A 301

Postboks 1601

3900 Nuuk

bmp@nanoq.gl

Ullq/Dato: 02-12-2013

J.nr. 74.02.K04.1.13

Att:

Høringssvar vedr. ansøgning fra Tanbreez Inc. om udnyttelsestilladelse til forekomsten af REE i Kringlerne i Kommune Kujalleq, under Licens 2006/04.

KANUKOKA har sammen med Kommune Kujalleq, Qaasuitsup Kommunia og Qeqqata Kommunia gennemgået det tilsendte høringmateriale vedr. Tanbreez ansøgning om udvindingstilladelse i Kringlerne under Licens 2006/04. Kommuneqarfik Sermersooq og Kommune Kujalleq som hjemkommune vil indgive selvstændigt høringssvar.

Materialet omfatter som foreskrevet i Råstofloven en vurdering af de miljømæssige konsekvenser af projektet (VVM) og en Vurdering af projektets samfundsmæssige bæredygtighed (VSB).

KANUKOKA ser generelt positivt på den økonomiske fremgang et sådant mineprojekt må forventes at få for kommunerne. Projektet forventes at bidrage væsentligt til den kommunale økonomi idet der i tilknytning både til selve minen, og til udvikling af det lokale erhvervsliv forventes en generel stigning i aktivitetsniveauet og dermed en positiv effekt på beskæftigelsen. Et så stort mineprojekt vil sætte skub i udviklingen af helt nye erhvervsgrøner i Grønland.

Ved flere lejligheder er det blevet fremhævet, at forekomsten er så stor, at der er basis for minedrift i "flere generationer". På trods af dette, dækker vurderingerne af samfunds- og miljøpåvirkninger kun en 9 årig periode. Der savnes begrundelse for at man har valgt at foretage vurderingerne på baggrund af en relativt kort levetid for minen, og der bør stilles krav om at nøglepunkter som f.eks. deponeringskapacitet for tailings vurderes for hele minens potentielle levetid.

Bemærkninger til VVM-rapport med tilhørende bilag.

Hovedrapporten indledes med en beskrivelse af projektet, der giver et godt overblik over projektets elementer og udformning.

Som bekendt lægger KANUKOKA stor vægt på, at det ikke-tekniske resumé indeholder relevante oplysninger, til at give de dele af befolkningen der ikke har særlige tekniske forudsætninger et ærligt og dækkende billede af de miljøkonsekvenser projektet kan få. Overordnet lever Det ikke-tekniske resumé af Tanbreez-rapporten op til dette krav, dog med det forbehold, at de mangler der i de kommende afsnit påpeges i hovedrapporten afspejles i resuméet. KANUKOKA vil endnu engang opfordre til at der gøres en aktiv indsats for at gøre Det ikke tekniske resumé synligt og let tilgængeligt for befolkningen både i byer og yderdistrikter.

KANUKOKA mener generelt at de hovedemner VVM'en adresserer, er dækkende for de miljøkonsekvenser der kan forventes af projektet, men der savnes helt generelt adgang til de bagvedliggende data og

beregninger i form af tekniske bilag, så uafhængige eksperter og interesseorganisationer har mulighed for at vurdere rapportens konklusioner.

På en række punkter er de undersøgelser der er foretaget ikke tilstrækkelige til at give et ordentligt beslutningsgrundlag.

Deponering af tailings

Den største risiko for en negativ påvirkning af lokalmiljøet, stammer fra det materiale (tailings) der deponeres efter at de værdifulde elementer er sorteret fra. Tailings indeholder en række stoffer der kan skade miljøet i området. Det er derfor afgørende at VVM'en giver et retvisende og udtømmende billede af de miljøkonsekvenser både på kort og lang sigt, der kan forventes af de forskellige alternativer der findes for håndtering af tailings.

Selskabet belyser i VVM-rapporten udelukkende deponering af tailings i Fostersø. Alternativer som f.eks. tørdeponering er ikke tilstrækkeligt undersøgt og beskrevet. Der bør stilles krav om at alternativer analyseres og beskrives, og at konsekvensen af fortsat drift ud over "fase 1" – dvs. for udvinding af hele forekomsten - medtages i konsekvensanalysen.

KANUKOKA mener, at undersøgelserne og beskrivelsen af forholdene omkring deponering af tailings i Foster sø på en række punkter er mangelfuld.

I tabel 9-6 fremgår det at koncentrationen af metaller i Fostersø vil stige fra år 1 til år 5, men at der herefter ikke vil ske yderligere forøgelse af forureningen. Dette forekommer ud fra en almindelig logisk betragtning ikke sandsynligt; Den store mængde tailings vil gradvist mindske dybden i søen, og det tilførte materiale opblandes i en stadig mindre vandmasse. Dette må alt andet lige medføre højere koncentrationer i vandet.

Konklusionen om at udvaskningen af bl.a. bly til det nedstrøms elv-system vil forblive konstant over tid bygger endvidere på en, efter kommunernes opfattelse fejlagtig (og i den tilgængelige del af rapporten stort set udokumenteret) forudsætning om, at det deponerede materiale ikke mobiliseres, og at materiale ikke afgiver forurening til vandet efter at det er dækket med nyt materiale.

Når det tages i betragtning at der ifølge figur 6.7 ikke er nogen kraftig termisk lagdeling i søen i juni måned, samt at der som minimum vil forgå en stor opblanding af vandmassen forår og efterår, samt ved de meget kraftige storme der forekommer i området, må det forventes at de tilførte metaller opblandes i hele vandmassen, og koncentrationen vil stige i hele perioden hvor Foster Sø benyttes til dumpning af tailings.

Undersøgelserne af de hydrografiske forhold i søen er ikke tilstrækkelige til at der kan tegnes et troværdigt billede af søens og elvsystemets dynamik og hvordan det deponerede materiale vil opføre sig.

I rapporten beskrives en situation hvor en "isprop" i søen medfører en pludselig og kraftig udtømning af opdæmmet vand fra søen til elven. En sådan "katastrofal" udtømning må forventes dels at medføre kraftig turbulens der ophvirvler bundmateriale i søen, dels ekstraordinær udvaskning af sediment til elvsystemet og dermed øget forureningsbelastning af bl.a. Lakseelven. Der er ikke fyldestgørende målinger eller prøvetagning i forbindelse med denne begivenhed og Selskabet har, efter kommunernes opfattelse, ikke noget belæg i materialet for at betegne hændelsen som "usædvanlig" – en sådan isprop kan med ligeså stor sandsynlighed være en fast del af systemets dynamik og en årligt tilbagevendende begivenhed.

Det fremgår at grænseværdier for vandkvalitet ikke skal overholdes i den primære recipient, som er søen, men det bør være et krav at den overholdes i Laksetværelv, og ikke som påstået først senere i lakseelv.

Den højeste koncentration må forventes at forekomme om vinteren ved meget lav naturlig tilførsel af vand til søen. Herved udledes potentielt skadelige koncentrationer fra søen på et tidspunkt hvor fjeldørreder overvintrer i elven.

I hele materialet er det kun koncentrationer der bliver behandlet. Da bly og de øvrige metaller ikke nedbrydes eller forsvinder med tiden, vil de ophobes i økosystemet fra projektets opstart til flere år efter det er ophørt. Der vil derfor ske en stadig stigende belastning af både elven og fjorden som ikke belyses ved udelukkende at fokusere på koncentrationer. Der bør derfor stilles krav om at den samlede forureningsbelastning i absolutte mængder over hele projektets potentielle levetid beregnes og konsekvensvurderes.

I de beregnede værdier for udledning, er der kun redegjort for metaller. VVM-rapporten indeholder ingen konkrete oplysninger om hvilke stoffer der findes i det deponerede materiale, herunder i hvilke koncentrationer og i hvilke kemiske forbindelser det optræder. Uvildige eksperter har dermed ikke mulighed for at kontrollere de påstande VVM'en indeholder om, at koncentrationen af forurenende stoffer vil stabiliseres med tid.

Et planlagt monitoringsprogram kan kun give oplysninger om at det er gået galt – ikke fjerne en allerede opstået forurening. Evt. skadelige påvirkninger vil forsætte i en meget lang periode, fordi Foster Sø vil blive ved med at tilføre forurening til elvsystemet og fjorden, der er en tærskelfjord med meget lille vandudskiftning.

KANUKOKA er på det fremlagte grundlag usikker på om deponering af tailings i Foster Sø er den miljømæssigt mest forsvarlige løsning, og vil anbefale at alternativet: at tørdeponere tailings i minen undersøges nærmere.

KANUKOKA vil opfordre til, at Selskabet dels pålægges at gennemføre en gennearbejdet analyse af konsekvenserne ved en alternativ tør deponering af tailings, der efter kommunernes opfattelse vil forbedre hele projektets miljøprofil, dels at der fremlægges en videnskabeligt bedre dokumenteret analyse af konsekvenserne ved deponering i søen.

Støv:

Det er ikke oplyst hvad støvet fra minen indeholder og det er problematisk at der et sted konkluderes at *"Støvspredningen vil være lav og lokal og vil ikke indeholde giftige bestanddele"* (s.12) mens der et andet sted findes beregninger der viser et indhold af arsen, cadmium, og bly. Stoffer som fluor, fosfor, nitrogen og andre forbindelser er ikke behandlet.

Af figur 9.1 fremgår det at partikler højst vil spredes 5 km, dette tal virker umiddelbart overraskende lille. Den valgte model til beregning viser ikke indhold i luften, men mængden af støv der falder på jorden.

Affaldshåndtering

S.30 KANUKOKA undrer sig over, at der henvises til Kommuneqarfik Sermersooqs affaldshandlingsplan, når projektet er placeret i Kommune Kujalleq. Der mangler en beskrivelse af årsagerne til dette valg, og det bør under alle omstændigheder være et krav at der inddrages en analyse af affaldshåndteringsmulighederne i Kommune Kujalleq som alternativ mulighed.

Afslutningsvis skal det påpeges, at beskrivelsen af planen for nedlukning ikke er tilfredsstillende, og Råstofstyrelsen bør stille krav om en meget mere gennearbejdet nedlukningsplan.

Bemærkninger til VSB - Vurdering af samfundsmæssig Bæredygtighed

En VSB skal give befolkning og beslutningstagere et dækkende billede af hvordan et stort projekt vil påvirke det eksisterende samfund, og hvordan evt. negative påvirkninger kan begrænses og positive effekter understøttes og forstærkes.

Den fremlagte VSB giver efter kommunernes mening ikke et udtømmende billede af de påvirkninger der er i lokalsamfundet fra den kommende mineaktivitet, og de muligheder projektet afføder både lokalt og for hele landet. KANUKOKA mener derfor VSB'en på en række punkter bør udbygges og tilrettes.

Den fysiske udformning af et projekt (infrastruktur) kan i nogle tilfælde have stor betydning for de socio-økonomiske og arbejdsmarkedsmæssige konsekvenser af projektet. F.eks. vil beslutningen for eller imod etablering af en direkte vejforbindelse mellem byen og minen påvirke mulighederne for at tiltrække og fastholde lokal arbejdskraft. Lokale arbejdstagers dagligliv vil i langt højere grad påvirkes negativt hvis arbejdet opdeles i længere perioder væk fra familien end hvis basen er hjemmet, med daglige eller korterevarende arbejdsperioder.

VSB'en bør generelt belyse konsekvenserne for lokalsamfundet af denne type alternativer for projektets udformning, herunder redegøre for baggrunden for eventuelle anbefalinger/valg. (energiforsyning dieselværk/vandkraft, affaldshåndtering, placering af forarbejdningsanlæg osv.) Beslutninger om forhold der berører områder der varetages af kommunen, bør ikke foretages før der har været en dialog med de lokale myndigheder om mulighederne for at opgaverne løses af- eller i samarbejde med kommunen (f.eks. affaldshåndtering)

Konsekvenserne af det øgede pres på den lokale offentlige service som mineaktiviteten vil medføre er ikke tilfredsstillende belyst i VSB'en. Dette gælder f.eks. øget pres på transportsystemet, sundhedssektoren, politi og domstole samt den almindelige kommunale service overfor borgerne.

VSB'en bør indeholde overordnede betragtninger om de økonomiske konsekvenser for lokalsamfundet af de forskellige scenarier.

Det fremgår ikke klart hvad der i VSB'en menes når der tales om "lokale medarbejdere". KANUKOKA lægger vægt på, at hele landet betragtes som arbejdskraft-opland, forstået sådan, at Selskabet først søger udenlandsk arbejdskraft, når mulighederne i hele landet har været afsøgt.

I VSB'en mangler en konkret analyse af, hvordan samspillet mellem Tanbreez minen og de øvrige aktuelle mineprojekter vil påvirke samfundet mulighed for at få maksimalt udbytte f.eks. i forhold til arbejdsmarkedet og lokalt erhvervsliv.

Ved udarbejdelse af beredskabsplaner skal der være tæt samarbejde med det kommunale redningsberedskab, politiet og/eller andre relevante sektoransvarlige myndigheder i Grønland - både for et sikre en sammenhæng med eksisterende beredskab, og for at sikre maksimalt lokalt engagement.

Beskrivelsen af afledte effekter for lokal arbejdskraft og erhvervsliv er ikke godt nok belyst. Der savnes forslag til hvordan potentielt positive afledte effekter kan understøttes.

I forslag til tiltag vedr. uddannelse i tilknytning til mineprojektet savnes karriereplanlægning for de medarbejdere der ansættes i minen, sådan at det sikres at lokale ansatte ikke blot varetager de simple jobs, men løbende opkvalificeres til stadigt mere avancerede funktioner.

Bemærkninger til konkrete afsnit i rapporten

I 6.4 Sekundære kilder er officielle data om Grønland, Nuuk og TANBREEZ's mineområde. Her forventes at der skal stå ".. Grønland, Kommune Kujalleq og ..."

Figur og tabelmaterialet i hele kapitel 7 er inkonsistent, rodet og flere steder decideret utroværdigt! Hele kapitlet bør gennemgås kritisk og tilrettes inden VSB'en godkendes. Der er ikke sammenhæng mellem sammenlignelige tabeller f.eks. viser Tabel 7.13 den totale beskæftigelse i Grønland fordelt på sektorer i 2010 og tabel 7.14 viser antallet af beskæftigede kvinder og mænd i forhold til sektorer i 2006. Umiddelbart er det svært at se hvordan de to tabeller begge kan være rigtige.

I tabel 7.2 er Qeqqata Kommunia indført to gange mens Qaasuitsup Kommunia er ikke indført.

På figur 7-11 er indført graf uden signaturforklaring og i teksten nedenunder er skrevet " *På andenpladsen følger voldtægtsforbrydelser med et gennemsnit på 356 personer dømt*". Her forventes at der i stedet for voldtægtsforbrydelse skulle stå voldsforbrydelser.

I Tabel 7.16 er der misvisende informationer for eksempel står "*Nanortaliks arbejdsløshed er også steget drastisk i sammenligning med Qaqortoq*" dette fremgår ikke af tabellen. I teksten i tabellen står "Gennemsnitligt antal arbejdsløse i Sydgrønland samt i Grønland i alt i 2006 og 2012" men i selve tabellen står at talerne er fra 2006 og 2010.

Nedenunder tabel 7.18 står "kvinder oplever meget lav arbejdsløshed". Dette anses misvisende når arbejdsløsheden som det fremgår af tabellen er på 8,5%.

Med venlig hilsen

Martha Abelsen
Formand